

Zondag 20 september 2015 - Als zout voor de wereld

Bij Numeri 11 : 24-29 en Marcus 9 : 38-50

Scherpe, harde woorden horen we van Jezus in de lezing van vandaag. Hand, voet, oog – alles moet goed ingezet worden voor zijn Koninkrijk. Het luistert nauw, aan half werk hebben we niets. Dan kun je maar beter... en dan volgen er huiveringwekkende dreigementen met een molensteen, afgehakte ledematen en onblusbaar vuur. Had de kerk dan in vroeger tijden toch gelijk toen er nog hel en verdoemenis gepreekt werd? En misschien herinnert u zich nog die prent met die twee wegen, de brede en de smalle, die in menige huiskamer te vinden was?

Voordeel was wel dat je tenminste wist waar je aan toe was, de grenzen waren duidelijk gemarkeerd, dat is tegenwoordig weleens anders. En gelukkig maar, ben ik zelf geneigd te zeggen, al zal niet iedereen dat met mij eens zijn.

Ook Jezus' discipelen zagen meer in die smalle dan in die brede weg, waarop het naar hun idee veel te vol was. Want wat ze nu weer meegemaakt hadden.

Iemand die beweerde in Jezus' naam te handelen, terwijl hij niet eens officieel bij hen hoorde, het moest toch niet gekker worden, natuurlijk hadden ze hem dat meteen verboden.

En dan te bedenken dat die discipelen zelf nou echt niet altijd uitblonken in het praktizeren van wat hun meester hen leerde.

Zo hadden ze net nog lopen ruziën over de vraag wie van

hen de meeste zou zijn in het Koninkrijk – merkwaardig trouwens dat ze dan nu opeens zo opvallend eensgezind zijn als het erom gaat iemand van buitenaf de wacht aan te zeggen. Wat een eigengereidheid: zij willen bepalen wie erbij hoort en wie niet, zij willen ervoor zorgen dat Jezus' naam van vreemde invloeden vrij blijft.

Zo bezien klinkt dat antwoord van Jezus dan eigenlijk heel bevrijdend en uitnodigend: nou en, rustig laten gaan. Wie niet tegen ons is, die is voor ons. Alsjeblieft niet van dat benauwde, liever één van buitenaf die met een beroep op mij iets goeds doet, dan een hele schare zogenaamd toegewijde leerlingen die aan het bekvechten zijn over wie de baas is in mijn Koninkrijk en wie het zuiverst in de leer is.

Deze terechtwijzing van Jezus doet denken aan die verzuchting van Mozes: 'Profeteerde iedereen maar!'

En met Mozes zijn we dan midden in de woestijn. Voor de zoveelste keer klinkt daar gemopper. Het volk is boos en Mozes weet zich niet opgewassen tegen die onvrede.

Maar daar heeft de Heer, aldus het verhaal, het volgende op verzonnen: Stel een raad van zeventig oudsten aan en ook op hun zal ik mijn geest uitstorten. En zo geschiedde. Maar wanneer de oudsten zijn toegerust met Gods geest ontstaat er paniek in de tent. Twee mannen, Eldad en Medad zijn niet gekomen, maar hebben wel Gods geest ontvangen.

Gods geest is blijkbaar niet beperkt tot de tent.

Maar wij mensen zijn dol op grenzen. Dus Eldad en Medad, niet gegaan, plaatsje vergaan.

En niemand minder dan Jozua, de beoogde opvolger van Mozes vraagt verontwaardigd: “Mozes, neem onmiddellijk maatregelen. Zijn ze gek geworden? Die mannen hebben te zwijgen, ze waren er niet toen God zijn geest uitstortte.”

Maar Mozes wijst hem terecht. “Profeteerde iedereen maar! Laat ze begaan.”

Eigenlijk toch schitterend hoe hier met onverdraagzaamheid wordt afgerekend. En daar staan ze bedremmeld in hun geloofshemd, terechtgewezen.

En wij met hen.
Want wij trekken toch met dat volk mee? Weliswaar vele jaren later maar wij realiseren ons dat wij eigenlijk diezelfde ervaringen hebben en diezelfde correcties verdienen. Te snel hebben wij ons oordeel klaar. We luisteren vaak niet echt naar elkaar.

En wat blijken mensen hardleers. Ook bij Jezus en zijn leerlingen gebeurt hetzelfde. Een man blijkt boze geesten uit te drijven, noemt daarbij Jezus' naam, maar hij hoort niet bij de groep.
Nota bene, die lieve Johannes raakt helemaal van de wijs. “Heer dat kan toch niet bestaan! Leg hem onmiddellijk het zwijgen op. Ons lukt het niet.” En hij wil zich niet bij ons aansluiten

Herkennen we onszelf?

Wij willen toch eigenlijk de mensen en hun meningen keurig kunnen rubriceren. Ben jij orthodox of evangelisch? En je kunt toch niet gelovig zijn zonder de kerk? Wij weten het toch wel?

Maar wat zegt Jezus?

“Laat hem toch, wie niet tegen ons is is voor ons!”

Mijns inziens kijken we hier in het hart van onze levensbron, God.

En horen we cruciale woorden. Het gaat God om mensen, niet om muren, scheidingen, dogma's, gewoontes.

“Wie niet tegen mij is.” Veel mensen komen niet tot keuzes om talloze redenen; zij kunnen of willen niet bij een groep, een kerk of geloofsgemeenschap horen. Ze doen het zelf wel. En op hun manier. Ze zijn niet tegen en dus aldus Jezus : voor.

Deze woorden van Jezus kunnen een troost zijn voor al die ouders van wie de kinderen en de kleinkinderen eigen geloofswegen gaan. Was ons kleinkind maar gedoopt of in de kerk getrouwd of...Maar God kijkt over onze muurtjes heen. Hij is met weinig blij.

Want Mozes en Jezus juist zeggen: toe maar, laat maar waaien, die Geest, hoe meer hoe liever en des te beter als dat ook eens gebeurt op plaatsen waar je het helemaal niet verwacht.

Maar waarom dan opeens die barse uitval, met die ijzingwekkende apocalyptische beelden, die overigens rechtstreeks bij Jesaja vandaan komen?

Jesaja riep op die manier het volk op tot waakzaamheid met het oog op het einde der tijden. En Jezus doet het met het oog op zijn eigen einde.

Hij spreekt deze woorden als Hij met zijn discipelen onderweg is naar Jeruzalem om daar het paasfeest te vieren.

Zijn laatste paasfeest zal worden, zo voorvoelt Hij. Lijden en dood staan hem te wachten, maar hij maakt zich vooral zorgen om zijn leerlingen. Hoe zal het hun vergaan, die nu al ruziënd over straat rollen?

Hij vreest het ergste voor hen en Marcus en zijn tijdgenoten weten inmiddels wat dat inhoudt. Het gaan van de weg van Jezus vraagt offers, maar je kunt ook zelf ten offer vallen, bezwijken voor de verleidingen van de macht, invloed, geld en vult u maar in.

Door niet daarvoor te bezwijken, kwam Jezus op Golgotha terecht. Maar er is nog zo'n onheilspellend oord net buiten Jeruzalem: de Gehenna, een plaats, waar ooit dag en nacht mensenoffers gebracht werden aan nooit te verzadigen goden.

En ook al was dat lang voor Jezus' tijd, de angst voor die plaats leefde nog steeds in het geheugen van het volk.

Golgotha of Gehenna, het is geen van beide een aanlokkelijk vooruitzicht, maar Jezus is er ook niet voor in de stemming om de dingen mooier voor te stellen dan ze zijn. De dreiging die er in de lucht hangt knijpt hem de

keel dicht, en dan ook nog dat gezeur over rangen en standen, over wie er wel en wie er niet bij hoort.

Straks, als het erop aankomt, straks zullen ze allemaal zeggen dat ze niet bij Hem horen.

Hebben ze eigenlijk wel welbewust voor Hem gekozen, zijn ze wel zo zeker van hun zaak? Nou, laten ze dan maar uitkijken dat ze met hun ogen, handen en voeten de juiste weg in de gaten houden.

Wie onbewust voor Hem kiest zou weleens beter af kunnen zijn. Die gaat intuïtief al de goede kant uit en zal geen last hebben van kramp onderweg, niet verteerd worden door de ambitie om de beste en de grootste te zijn.

Geeft Jezus zijn discipelen zo een lesje in bescheidenheid of neemt Hij hen tegen zichzelf in bescherming? Wil Hij hen laten zien dat de weg die zij gekozen hebben hoe dan ook een riskante weg is. En dat het zaak is om op die weg je ogen goed de kost te geven, met je handen te doen wat goed is en recht en met je voeten niet op dwaalwegen te geraken.

Het is sowieso niet goed om op die weg teveel met jezelf bezig te zijn, dat leidt alleen maar af, je wordt er zeurderig en klagerig van. Hè, kijk die eens, die hoort toch niet eens bij ons?

Kan best zo zijn, zegt Jezus, maar wie niet tegen ons is, die is voor ons.

Wees daar blij om, trek je daaraan op in plaats van te gaan zitten zeuren.

Kijk eens wat verder dan het eigen kleine kringetje, wees ruimhartig, gooi de ramen en de deuren open, en zie hoe er

ook ergens anders in mijn naam goede dingen gebeuren.

Of om het met ons jaarthema te zeggen: wees goede
buren.

En dan alleen voor mensen van ons eigen soort, van onze
richting, maar denk en doe ruimer.

En inderdaad die weg is moeilijk, riskant. Dat horen we
Jezus vanochtend in scherpe bewoordingen zeggen, maar
Hij vraagt ons ook om dat vooral ruim te bekijken. Geen
hokjesgeest, zo van: al wie met ons mee wil gaan, die
moet onze manieren verstaan.

Niets daarvan, wat een ander doet is zijn of haar zaak, wij
kunt alleen maar voor onszelf spreken en laten ons dan
maar afvragen:

Willen wij zijn als een zout dat alles doortrekt en smaak
geeft en dat zuiverend werkt? Wil ik zijn als een laaiend
vuur? Niet zo'n walmend vuur uit de Gehenna, dat alles
verzengt en vernietigt, maar een bezielende warmtebron,
een vuur, aangevuurd door de Geest die schept en
herschept en waait waarheen zij wil.

Als dat zo is, dan gaan we de goede kant op.

Dat we dan worden als zout en licht voor de aarde

Dat het zo zal zijn

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

Hillegonda Ploeger